

Lovforslag nr. L 135. Fremsat den 2. december 1992 af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt)

Forslag

til

Lov om en garantiordning for udlån til nyetablerede virksomheder og nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder

§ 1. Med henblik på at lette finansieringsmulighederne for nyetablerede virksomheder og nye aktiviteter i eksisterende mindre og mellemstore virksomheder opretter industriministeren en statslig garantiordning for at nedsætte tabsrisici i forbindelse med pengeinstitutters og visse kreditinstitutters nyudlån til sådanne virksomheder.

Stk. 2. Ved en nyetableret virksomhed forstås en virksomhed, som er etableret inden for et tidsrum af to år før indgivelse af låneansøgning. Ved en mindre og mellemstor virksomhed forstås en virksomhed i størrelsesordenen op til ca. 50 ansatte.

Stk. 3. Igangsætterten skal være fuldtidsbeskæftiget i sin virksomhed. Der skal være tale om en ny aktivitet. Ved en ny aktivitet forstås en aktivitet, som virksomheden eller virksomhedens ejer ikke i forvejen driver eller tidligere har drevet.

§ 2. Der kan stilles kaution for nyetablerede virksomheder og for nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder inden for fremstillingsvirksomhed samt bygge- og anlægsvirksomhed.

§ 3. Statskassen kan garantere overfor pengeinstitutter og visse kreditinstitutter for lånets betaling. Garanti gives i form af en selvskyldnerkaution fra staten.

Stk. 2. Kaution kan stilles for 40 pct. af det samlede låneengagement til nyetablerede virksomheder og for 30 pct. til mindre og mellemstore virksomheder. Kautionen kan dog mak-

simalt udgøre 400.000 kr. pr. virksomhed. Minimum for udlån er 25.000 kr.

Stk. 3. Pengeinstitutter og visse kreditinstitutter betaler et bidrag på 1½ pct. p.a. af restgælden til staten af de statskautionerede lån. Udgiften til bidraget deles ligeligt mellem låntager og långiver. Bidraget går såvel til tabshensættelser som til administration af ordningen.

Stk. 4. Kaution stilles af staten efter ansøgning fra pengeinstitutter og visse kreditinstitutter. Der kan ikke stilles kaution for et lån, der er ydet før lovens ikrafttræden, ligesom der ikke kan stilles statskaution i forbindelse med gældsoplægning. Samme person kan alene opnå ét statskautioneret lån i medfør af denne lov. Som samme person anses også ægtefæller, ugifte samlevende samt selskaber, hvori de nævnte personer ejer eller har ejet mindst halvdelen af selskabskapitalen eller råder over eller har rådet over en bestemmende indflydelse.

§ 4. Kautionen løber i indtil 8 år fra ydelsen af lånet.

§ 5. Der kan stilles kaution inden for et beløb på 1 mia. kr. årligt.

§ 6. Garantiordningen administreres af Dansk Erhvervsudviklingsfond.

§ 7. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler om lånebetingelser og lovens administration, herunder nærmere regler for frem-

gangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse i medfør af § 8, stk. 1.

Stk. 2. Industriministeren kan endvidere indgå en rammeaftale med pengeinstitutterne og visse kreditinstitutter om lovens administration.

§ 8. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statens tilgodehavende efter indfrielse af en kaution ved indeholdelse i løn m.v. hos låntager efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Hypotekbanken kan indhente oplysninger hos skattemyndighederne og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af skyldige beløb efter stk. 1, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

§ 9. Den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelser efter denne lov, eller som i forbindelse med en ansøgning om lån efter loven fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, straffes med

bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortierelser over for pengeinstitutter i forbindelse med udbetaling af lån, for hvilke staten har kautioneret.

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes af industriministeren i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 4. For overtrædelse, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 10. Industriministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Loven har virkning for låneansøgninger, der er modtaget af pengeinstitutter eller visse kreditinstitutter inden 2 år fra lovens ikrafttræden.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med lovforslaget er at lette nyetablerede og eksisterende mindre og mellemstore virksomheders finansieringsmuligheder. Mange igangsættere og mindre virksomheder har netop i disse år problemer med at skaffe finansiering til at komme igang med deres aktiviteter. Derved begrænses tilvæksten og udviklingen af virksomheder i dansk erhvervsliv til skade for udviklingen i samfundsøkonomien og beskæftigelsen.

Det er med forslaget lagt til grund, at der sker en balanceret risikodeling mellem pengeinstitutterne samt visse kreditinstitutter og staten. Staten er således villig til at påtage sig en medrisiko for en øgning i kreditgivningen, hvilket forventes at afspejle sig i såvel en øget tilgang af nye virksomheder og en aktivitetsudvidelse i eksisterende mindre og mellemstore virksomheder som i renteniveauet for de statskautionserede lån.

Regeringen ønsker med sit forslag at fremme etableringen af varige og økonomisk bæredygtige arbejdspladser. Det forventes, at omkring 10.000 igangsættere og mindre virksomheder vil kunne drage nytte af ordningen. Der er tale om en toårig forsøgsordning, hvor der umiddelbart vil kunne spores beskæftigelsesmæssige effekter i en forventet størrelsesorden på knap 3.000 arbejdspladser efter de to første år. Over en femårig periode viser erfaringen, at beskæftigelsen hos de overlevende virksomheder fordobles, mens det er forudsat, at der kan forventes et årligt bortfald på 8% af igangsætterne og på 5% for de eksisterende mindre virksomheder. Ikke i alle tilfælde vil der være tale om helt nye arbejdspladser, idet der nødvendigvis må indregnes en vis fortrængningseffekt. Sammenlagt er der dog tale om et betydeligt løft i beskæftigelsen tilvejebragt med en relativ begrænset omkostning for staten. Der startes årligt omkring 15.000 nye virksomheder. Ved et forsigtigt skøn kan det antages, at 25% af disse ikke ville have startet ny virksomhed uden garantiordningen, hvorfor antallet af igangsættere øges til 16.000. Den umiddelbare beskæftigelseseffekt er imidlertid større, idet erfaringen viser, at en igangsætter allerede

første år i gennemsnit har 0,6 person ansat. Dette tal er højere for succesfulde igangsættere, ligesom det mere end fordobles over en femårig periode. Med pengeinstitutternes og visse kreditinstitutters engagement i långivningen er der grundlag for at forvente en højere succesrate og overlevelsesrate, idet långivningen vil være underlagt almindelige vilkår, herunder kreditvurdering og krav til forretningsmæssig og økonomisk styring. Også i de eksisterende mindre og mellemstore virksomheder kan der forventes positive beskæftigelsesmæssige effekter af flere årsager. Først og fremmest fordi de statskautionserede lån alene skal gives til nye aktiviteter i virksomhederne. Men også fordi der er tale om eksisterende virksomheder, som har en bedre overlevelsessevne.

Med hensyn til lovforslagets statsfinansielle konsekvenser skal anføres, at med et beregnet årligt ophør af de nyetablerede virksomheder på 8% og på 5% for eksisterende mindre virksomheder over en otteårig periode, samt en indfrielse på 60% af det statsgaranterede lånebeløb vil finansieringsbehovet være ca. 500 mio. kr. Bidragsbetalingen på beregnet ca. 200 mio. kr. går såvel til tabshensættelser som til administration af ordningen.

Med hensyn til lovforslagets administrative konsekvenser foreslås det, at ordningen administrativt placeres i Dansk Erhvervsudviklingsfond.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1

ad stk. 1. Formålet med loven er at fremme såvel overlevelses- som udviklingsmuligheder for nyetablerede virksomheder og eksisterende mindre og mellemstore virksomheder. Undersøgelser viser, at op mod halvdelen af en igangsætterårgang må lukke deres virksomhed indenfor de første fem år af deres levetid. Samtidig er der et udtalt behov for finansiering af etablerings- og udviklingsaktiviteter netop i de første år. Alene pengeinstitutter og visse kreditinstitutter, jf. Industriministeriets lovebekendtgørelse nr. 737 af 19. august 1992 om visse kreditinstitutter, kan yde statskautionserede lån. Ved lån tænkes der

på nyudlån til nyetablerede samt mindre og mellemstore virksomheders etablerings- og driftsomkostninger.

ad stk. 2. Der lægges vægt på, at ordningen kan fungere så fleksibelt og enkelt som muligt uden særlige adgangskriterier. Garantiordningen er derfor åben for alle nyetablerede virksomheder, der ikke er ældre end to år på tidspunktet for låneansøgningen samt for virksomheder i størrelsesordenen op til ca. 50 ansatte. At der er tale om en virksomhed kan bl.a. dokumenteres med momsregistreringsnummer. I den i § 7, stk. 2, nævnte rammeaftale vil der ske en uddybning, f.eks. i form af et krav om en tro og love erklæring, for at sikre, at det kun er nyetablerede virksomheder og virksomheder i størrelsesordenen op til ca. 50 ansatte, der modtager lån, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 3, stk. 4.

ad stk. 3. Det er en forudsætning for ydelse af garanti, at igangsætteren er fuldtidsbeskæftiget i sin virksomhed. Det er endvidere en forudsætning, at der er tale om en ny aktivitet. Overtagelse af en allerede eksisterende virksomhed eller dele heraf vil derfor ikke være omfattet af lovforslaget. Der skal være tale om en ny aktivitet for den pågældende virksomhed, for virksomhedens ejer samt for ejerens eventuelle ægtefælle eller ugifte samlevende. Hvis aktiviteten drives i et selskab skal der være tale om en ny aktivitet for såvel selskabet som for personer, som ejer eller har ejet mindst halvdelen af selskabskapitalen eller råder over eller har rådet over en bestemmende indflydelse i selskabet. Aktiviteten må heller ikke have været drevet i andre selskaber inden for samme koncern, eller selskaber hvori de nævnte personer direkte eller indirekte ejer eller har ejet mindst halvdelen af selskabskapitalen eller direkte eller indirekte råder over eller har rådet over en bestemmende indflydelse.

Til § 2

Virksomheder inden for fremstillingsvirksomhed samt bygge- og anlægsvirksomhed kan drage nytte af ordningen. Også software knyttet til virksomhedens produktion og produkter er omfattet. I de tilfælde, hvor pengeinstitutter og visse kreditinstitutter er i tvivl om, hvorvidt låneansøger er omfattet af ordningen, kan Dansk Erhvervsudviklingsfond anmodes om vejledning og eventuelt konkret afgørelse. Ordningen sigter primært på de igangsættere, som ikke samtidig oppebærer anden statslig ydelse til iværksættere.

Til § 3

ad stk. 1. Der opereres med selvskyldnerkaution med henblik på at lette pengeinstitutternes og visse kreditinstitutters kapitalomkostninger ved ordningen. Kautionen indfries senest 14 dage efter begæring, såfremt det relevante materiale er modtaget. Indfrielsen sker efter sagsbehandling i Dansk Erhvervsudviklingsfond. Institutterne og staten deler tabet efter fradrag af sikkerhedsstillelsen.

ad stk. 2. Der er tale om en risikodeling mellem staten og institutterne, hvor staten garanterer for 40% af lånet til nyetablerede virksomheder og for 30% ved udlån til nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder. Staten kautionerer maksimalt for op til 400.000 kr. Beløbet er fastsat i henhold til EF's statsstøtteregler. De statskautionerede lån ydes alene til nyetablerede virksomheders drifts- og etableringsomkostninger og til nye aktiviteter i virksomheder i størrelsesordenen op til ca. 50 ansatte. Det vil sige, at andre lån, som virksomhederne måtte optage, er denne ordning uvedkommende.

ad stk. 3. Institutterne betaler forud et bidrag af restgælden af de indgåede statskautionerede lån til staten. Bidraget fastsættes til 1½% p.a. Bidraget må ikke resultere i en højere udlånsrente på lån omfattet af lovforslaget, end den der i øvrigt er gældende for samme låntype.

ad stk. 4. Der stilles ikke kaution for lån ydet før lovens ikrafttræden, ligesom gældsoplægginger ikke er omfattet af loven. Samme person kan alene opnå et statskautioneret lån ydet i medfør af dette lovforslag. Ved samme person forstås tillige, at personen er registreret som ejer af et selskab. Tilsvarende vil nærtstående til den pågældende heller ikke kunne modtage statskautionerede lån. Ved nærtstående forstås ægtefæller, faste samlevende samt selskaber, hvori de nævnte personer ejer eller har ejet mindst halvdelen af selskabskapitalen eller råder over eller har rådet over en bestemmende indflydelse.

Til § 4

Løbetiden for statens kaution er 8 år fra den enkelte låneaftales indgåelse, hvorefter statens forpligtelse bortfalder.

Til § 5

Der kan af statskassen ydes kautioner for op til 2 mia. kr. i perioden 1993/94. Når den årlige ramme er fuldt udnyttet offentliggøres dette i de landsdækkende blade.

Til § 6

Garantiordningen administreres af Dansk Erhvervsudviklingsfond. Omkostningerne ved administrationen af loven afholdes af bidragsbetalingen. Sagsbehandlingen i forbindelse med indgåelse af låneaftaler foregår i pengeinstitutter og i visse kreditinstitutter. Pengeinstitutterne og visse kreditinstitutter anmelder de statskautionerede lån til Dansk Erhvervsudviklingsfond, som løbende overvåger garantirammens udnyttelse. Institutterne har ansvaret for inddrivelse af det samlede lån, herunder også statens låneandel efter indfrielse af en kaution.

Til § 7

Industriministeren bemyndiges i loven til at fastsætte nærmere regler for lånebetingelser og administrationen af loven, herunder at udarbejde en rammeaftale med institutterne. Rammeaftalen forventes at blive indgået med Finansrådet. Baggrunden herfor er bl.a., at det enkelte institut har behov for klare

retningslinier for, hvornår og på hvilken måde lånene kan bevilges så fleksibelt og enkelt som muligt. I rammeaftalen skal der endvidere fastsættes et renteniveau for de af lovforslaget omfattede lån. Niveaueet bør ligge under markedsrenten på tilsvarende lån.

Til § 8

Hypotekbanken kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statens tilgodehavende efter indfrielse af en kaution ved indeholdelse i løn m.v. hos låntager efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Til § 10

Garantiordningen forudsætter en anmeldelse til EF-Kommissionen i henhold til EØF-traktatens bestemmelser om statsstøtte. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes under hensyn til EF-Kommissionens godkendelse.